

УДК 811.111'373.46

DOI <https://doi.org/10.32782/folium/2025.7.1>

СЕМАНТИЧНА СТРУКТУРА ТЕРМІНА: ЯДРО, ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКИ, ПОТЕНЦІАЛ

Ольга Алієва

кандидат філологічних наук,

Львівський національний університет імені Івана Франка

ORCID ID 0000-0003-4449-9205

Web of Science Researcher ID KOD-8557-2024

olhabox@gmail.com

Ключові слова: *семантична
опозиція, семантична
структура, семантична
ознака, термін, концепт.*

У пропонованому дослідженні розглянуто семантичну структуру слова-терміна, проаналізовано властивості і структуру семантичного ядра, взаємозв'язки між компонентами всередині цих складних комплексів. Дослідження проводилось, використовуючи синтез синхронного і діахронного аспектів розвитку слова. Семантичне ядро слова-терміна являє собою складну багатопланову структуру, яка має комплекси експліцитних та імпліцитних параметрів і характеристик. Досліджено рівні семантичної структури, їх властивості, характеристики. Проаналізовано напрями і характер взаємодії категоріальних, інтегральних, диференційних семантичних ознак, ознак-концептів. Однією із характерних властивостей семантичного ядра є ієрархічність і розгалуженість його структури, яка передбачає наявність у своїй основі невідокремленого образного рівня. Проаналізовано взаємодію семантичних ознак-концептів у синтезі єдиних імпліцитних і експліцитних комплексів, і ступені їх актуалізації в різних смислах у різних семантичних полях. Семантичне ядро набуває властивостей інваріантної моделі, яка являє собою єдиний семантичний комплекс. У процесі розвитку лексемної структури розглянуто різні види семантичних переходів і притаманні їм послідовності актуалізації комплексів-концептів. Концептуально-образна складова має визначальне значення в процесі формування і розвитку як структури семантичного ядра, так і лексемної структури. Злиття концептуальних образів у семантичному ядрі слова-терміна відбувається завдяки нелінійній природі як самих образів-концептів, так і структури семантичного ядра. Виявлено і проаналізовано метафоричні і метонімічні процеси різних рівнів як у самій структурі семантичного ядра, так і на різних етапах функціонування цієї структури під час утворення нових смислів в різних термінологічних полях і доменах. Розглянуто варіанти градації ступенів насиченості конотативних семантичних ознак у структурі лексеми і роль семантичного ядра у цих процесах. У процесі вивчення було залучено аналіз функціонування слова-терміна у різних видах фахового і міждисциплінарного дискурсу.

TERM SEMANTIC STRUCTURE: CORE, INTERCONNECTIONS, POTENTIAL

Olha Aliieva

*Candidate of Philological Sciences,
Lviv Ivan Franko National University*

Key words: *semantic opposition, semantic structure, semantic feature, term, concept.*

The proposed study examines the semantic structure of a word-term, analyzes the properties and the semantic core structure, as well as the relationships between components within these complicated complexes. The research has been conducted using a synthesis of synchronous and diachronic aspects of word development. A word-term semantic core is a complicated multi-layered structure that has complexes of explicit and implicit parameters and characteristics. The levels of semantic structure, their properties, and characteristics have been investigated. The directions and nature of the interaction of categorical, integral, differential semantic features, and concept features have been analyzed. One of the characteristic properties of the semantic core is the hierarchical and branched nature of its structure, which implies the presence of a non-discrete figurative level at its core. The interaction of semantic features-concepts in the synthesis of entire implicit and explicit complexes, and the degree of their actualization in different senses in different semantic fields, have also been investigated. The semantic core acquires properties of the invariant model, which is an entire semantic complex. Various types of semantic transitions and their inherent sequences of actualization of concept complexes are considered in the lexeme structure development process. The conceptual-figurative component is of decisive importance in the process of formation and development of both the structure of the semantic core and the lexeme structure. The fusion of conceptual images in the word-term semantic core occurs due to the nonlinear nature of both the conceptual images themselves and the structure of the semantic core. Metaphorical and metonymic processes of different levels have been identified and analyzed both in the structure of the semantic core itself and at different stages of the functioning of this structure during the formation of new meanings in various terminological fields and domains. Variants of gradation of the connotative semantic features saturation degrees in the structure of a lexeme and the role of the semantic core in these processes have been considered. The study has involved an analysis of the word-term functioning in various types of professional and interdisciplinary discourse.

Вступ. Вивчення розвитку як окремих терміносистем, так і їх функціонування у єдиній системі мови безпосередньо пов'язане із сучасними семантико-когнітивними дослідженнями глибинних механізмів розвитку і функціонування мови. У сфері семантико-лінгвістичних досліджень взаємодіють різні наукові напрями і підходи. Вивченню питань значення і знаковості, полісемічної структури, когнітивних концептуальних моделей присвячено праці К.Балдінгера, Дж. Байбі, Дж. Лайонза, Дж. Лакоффа, Ч. Пірса та інш. (Baldinger, 1980; Bybee, 2010; Lyons, 1977; Lakoff & Johnsen, 2003). Дослідження розвитку терміносистем (праці Е.Г. Гомбріха, Е. Панофського, Ж. Базена, А. Кондамін, С. Стааб та інш.), питань формування

і еволюції термінологічної лексики у різних напрямках термінознавства відображають тенденцію до зближення із когнітивною лінгвістикою і лінгвістичною семантикою (Gombrich, 2006; Panofsky, 2005; Bazin, 1986; Condamines, Rebeyrolle, 2001; Staab, 2004). Актуальність обраної теми зумовлена необхідністю синтезу наукових підходів у вивченні розвитку і функціонування як окремих терміносистем, так і мовних процесів у цілому.

Мета пропонованого дослідження – вивчення когнітивних і лінгвістичних аспектів, які є підґрунтям формування і функціонування семантичної структури слова-терміна.

Матеріал і методи дослідження. Методологічна основа дослідження ґрунтується на синтезі

підходів когнітивної лінгвістики, методів диференційного і компонентного аналізу, лексичної семантики, аналізу лексикографічних дефініцій, контекстуального аналізу.

Матеріалом дослідження слугували полісемічні терміни, відібрані із мистецтвознавчих студій, лексикографічних джерел, англомовної фахової літератури, електронних ресурсів.

Результати та обговорення. Проведемо дослідження семантичних процесів, що є основою і рушійною силою розвитку структури полісемічного слова, яке, окрім загальноновживаної лексики, функціонує в різноманітних термінологічних полях і доменах. Аналіз цих процесів і взаємозв'язків здійснимо на прикладі слова-терміна *intaglio*. У процесі вивчення семантичного ядра слова-терміна *intaglio* спостерігаємо, що воно являє собою складну багатшарову структуру, яка має комплекси експліцитних та імпліцитних параметрів і характеристик. Одним із визначальних комплексів для такого аналізу є синтез семантичних ядер кореневої і префіксальної морфем, їх взаємодія та роль в утворенні і функціонуванні семантичного ядра слова-терміна *intaglio*. Синтез синхронного і діакронного аспектів розвитку слова є, на нашу думку, необхідним для такого аналізу.

У процесі дослідження виявляємо, що відбулося злиття (ще в архетипі, в архетипному комплексі семантичних ознак кореневої морфemi) концептуального образу «гілочка, щось зростаюче» з багатокомпонентною дією, спрямованою на нього – «процес різання, різання». Доходимо висновку, що цей другий семантичний компонент також являє собою складний образ-концепт. Отже, виникає семантичне ядро кореневої морфemi – образ-концепт «молода часточка рослини, молодий пагін, зрізаний для щеплення (розмноження)». В англійську мову *intaglio* прийшло з італійської, і походить від пізньолатинського *taleāre* (різати, особливо – різати гілочки), від *taleā* (гілочка, живець, лозина, планка, і різання), яке є спорідненим із *talah* (винна пальма) у санскриті, і з грецьким *tēlis* (рослина гуньба (пажитник, фенугрек, грецьке сіно), прянощі з ароматним насінням, які у Давньому Римі косили і використовували, як сіно), з литовським *attolas* (другий сінокіс), і з давньоісландським *thōl* (молода сосна – як основне, базове значення, а також будь-яка річ, що зростає) (Skeat, 1991; Collins, 2006). Злиття концептуальних образів у семантичному ядрі кореневої морфemi стало можливим, на нашу думку, власне завдяки недискретній природі як самих образів-концептів, так і структури семантичного ядра. Доходимо висновку, що концептуально-образна складова має визначальне значення в семантичних процесах у мові.

Під час аналізу виявляємо цікаве явище: вже у самому архетипі, в архетипному семантичному ядрі кореневої морфemi, яке буде інваріантним комплексом формувати весь подальший розвиток семантичної структури лексеми слова, відбуваються процеси метафоризації різних рівнів. Слово, яке складається з досліджуваної кореневої морфemi, починає позначати як гілочку, лозину, частину рослини, чи саму певну рослину, так і молоду дівчину (грецьке *talis* (дівчина, яка досягла шлюбного віку), давньолитовське *talokas* (молода дівчина)) (Skeat, 1991; Collins, 2006) – відбувається реалізація всього екстралінгвального образу-концепту семантичного ядра – «худенька, струнка, як гілочка, молода дівчина, молодий потенціал життя». На наступному рівні метафоризації відбувається утворення міфологеми і міфони́ма – виникає смисл «ім'я язичницької богині юності» (етруське *Tholna*). Доходимо висновку, що семантичне інваріантне ядро одночасно функціонує в декількох вимірах – в екстралінгвальному, ментальному вимірі, де відбувається взаємодія і розвиток образів-концептів, і, зрештою – денотатів, і у лінгвальному вимірі, де відбувається формування і розвиток системи смислів, а також їх функціонування у загальній системі мови.

Отже, у процесі дослідження спостерігаємо, як всередині семантичного ядра кореневої морфemi виникає явище семантичної осциляції, яке у подальшому функціонуванні і розвитку слова (як у діакронії, так і в синхронії) безпосередньо впливає на виникнення і розвиток нових смислів у лексемній структурі слова і терміна.

Помічаємо, що семантичне ядро префіксальної морфemi *in-* (в, вглиб), взаємодіючи із семантичним ядром кореневої морфemi, змінює інтенсивність і зміщує акценти у розташуванні комплексів семантичних ознак і образів-концептів у структурі семантичного ядра слова-терміна *intaglio*. Це знаходить свій вираз у надзвичайному підсиленні, актуалізації комплексу ознак образу-концепту «дія, спрямована на об'єкт (гілочку), процес різання, заглиблення (зокрема, у деревину)».

Під час дослідження доходимо висновку, що усі вищезазначені семантичні процеси можуть відбуватися завдяки наявності символічного і міфологічного рівнів у структурі слова і його семантичного ядра. Присутність цих рівнів є однією з основних, базових умов для розвитку і функціонування слова, формування системи смислів в межах єдиної фонетичної, морфологічної і лексичної оболонки.

Досліджуючи роль семантичного ядра у процесі формування і розвитку структури лексеми *intaglio*, спостерігаємо, що експліцитна семантична ознака-образ «заглиблення, врізання» (і як процес, і як результат), що входить до складу

семантичного ядра, актуалізується у всіх смислах, і є домінуючою, визначальною у процесі «діяльності» семантичного ядра *intaglio*.

Водночас семантичне ядро – образ-концепт вступає у взаємодію із новим єдиним комплексом диференційних імпліцитних семантичних ознак-концептів. І завдяки цій взаємодії виникає смисл «печатка, гема, і т.ін., прикрашена поглибленим чи вирізаним зображенням, на протилежному рельєфному зображенню» для позначення нового класу денотатів (діахронно – це перший смисл у лексемній структурі).

Диференційні ознаки-концепти у вищезгаданому єдиному імпліцитному комплексі мають високий ступінь актуалізації, і формують, на нашу думку, певну структуру:

1) диференційна ознака-концепт «прикраса» (брошка, кулон, перстень, тощо). Наприклад: кулон – “A superb Regency period (circa 1815) faceted citrine pendant, carved with a Classically styled *intaglio* of a woman dancing with a serpent”. (Regency Period Large Citrine Intaglio Pendant, 2025); перстень – “a sweet 18th century garnet *intaglio* ring of a bird bearing an olive branch”. (Fearon, 2024), “Rebus who specialises in bespoke *intaglio* signet rings in metal or sardonyx stone (a rare skill to find in the UK today) is creating modern family heirlooms like their Claddagh rings”. (Fearon, 2024);

2) диференційна семантична ознака-концепт «матеріал – дорогоцінний або напівдорогоцінний камінь». Наведемо приклади: “At its center this brooch features a rare, late Roman *intaglio* sapphire carved with the profile image of one of the sons of Emperor Constantine”. (Brooch with Intaglio of an Emperor, 2024); “Victorian Reverse Crystal *Intaglio* Collection Depicting Two Horses, Lady Bugs and a Dog”. (Reverse Crystal Intaglio, 2025);

3) диференційна ознака-концепт «невеликий розмір»;

4) диференційна семантична ознака-концепт «надзвичайно високий ступінь художньої майстерності виконання» (“Some miniature marvels spanning two millennia of history were recently exhibited at antique jewellery specialist *S.J. Phillips* who has examples of 16th-century Roman *intaglio* rings of warriors... and a sweet 18th century garnet *intaglio* ring... This early workmanship illustrates this skill as one of the noblest art forms”. (Fearon, 2024)). Виявляємо, що у складі компонентів цього концепту особливо актуалізуються семантичні ознаки – «колосальна трудомісткість» та «виняткові за тривалістю терміни виготовлення».

Усі вищезазначені ознаки-концепти породжують наступний семантичний комплекс:

1) диференційна семантична ознака-концепт «раритетність». Проілюструємо її

функціонування на прикладі: “Where this skill comes from? This is an antique skill that made venetian artisans very famous all over the world. The roots of this antique job are in Aquileia (who is considered with Altino the roman predecessor of Venice). Same of this antique glass *intaglios* are in the Archaeological Museum of Aquileia”. (Intaglio Cameo Jewellery in Venetian Glass, 2025);

2) диференційна семантична ознака-концепт «коштовність» (приклад реалізації в дискурсі – “The Castellani made use of ancient, Renaissance, and modern *intaglios* and cameos for their jewels”. (Pirzio, Stefanelli, 2004));

3) диференційний семантичний комплекс з високою насиченістю конотативності – «розкіш, атрибут розкоші»:

а) семантичний комплекс «витвір мистецтва»;

б) семантичний комплекс-концепт – «підкреслення особливості, винятковості власника інтальо», «атрибут влади», «атрибут статусу». Проілюструємо на прикладах: “The famed Cross of Lothair... Combining both ancient and contemporary *intaglios* of the Middle Ages, the objet d’art serves as an expression of the devotion, piety and power of its original owner, the Carolingian King Lothair”. (Staff, 2023); “We have a range of *intaglio* rings as well as signet rings in our collection, many dating back as far as the first and second century AD at the very height of their popularity and status”. (Intaglio Rings: A History of Gemstone Engraving, 2025);

в) семантичний комплекс «надзвичайно висока ціна»;

4) диференційний семантичний комплекс-концепт – «особливий ореол загадкової, таємничої привабливості» (наприклад: “Yet the spirit of *intaglios* – of identifying one’s self with a unique carving – can still be found in signet rings, which are enjoying a modern-day surge in popularity”. (Jordan, 2018); “An *intaglio* signet ring is a vessel for storytelling and there are specialist goldsmiths like *Castro Smith* and the hand engravers at Rebus who can create that magic”. (Fearon, 2024)). Спостерігаємо під час актуалізації цього семантичного концепту виникнення явища персоніфікації, що, на нашу думку, є проявом функціонування як символічного, так і міфологічного рівнів у структурі семантичного ядра. Проілюструємо на наступному прикладі – “An ancient Roman amethyst *intaglio*, depicting a horned cow in profile on a groundline, an amphora of wine standing in front of the animal.... represents “plenty” and is possibly votive, meant to encourage wealth and prosperity in the wearer... The conjunction of iconography with this magical association with the material seems unlikely to be coincidental”. (An ancient Roman amethyst intaglio, 2025).

Під час позначення цього класу денотатів у певний момент виникає і особливо актуалізується семантична ознака «прикладне, утилітарне призначення», і одночасно це спричиняє нейтралізацію чи суттєве зменшення інтенсивності прояву комплексів семантичних ознак «раритетність», «коштовність», «розкіш, атрибут розкоші» і «особливий ореол загадкової, таємничої привабливості», які позначають клас денотатів «раритетні коштовності, прикраси». Така взаємодія семантичних ознак є можливою, на нашу думку, завдяки тому, що семантичне ядро слова-терміна, як і його смислова структура, мають у своїй основі недискретний образний рівень. Вищезгаданий семантичний перехід може мати, на нашу думку, таку послідовність актуалізації комплексів-концептів:

1) «прикраса», «коштовність» (брошка-інтальо, кулон, перстень, прикраси-інтальо на більших за розміром виробках, тощо);

2) виникнення нового класу денотатів, в семантичних ознаках яких починають поєднуватися семантичні комплекси «прикраса», «коштовність» та «прикладне, утилітарне призначення» (наприклад, перстень-печатка);

3) клас денотатів, які належать до раритетів, але не є прикрасами (наприклад, коли інтальо є печаткою, але не є прикрасою). Проілюструємо цей етап семантичного переходу на прикладі – “The art of *intaglio*... is a highly skilled craft that dates back 5,000 years to Mesopotamia where cylindrical stone seals were incised with intricate motifs. In jewellery, early signet rings inscribed with hieroglyphs have been discovered in Egyptian tombs and are believed to have been used as wax seals...” (Fearon, 2024);

4) позначення класу денотатів «стилізація (у різні часові періоди) раритетних інтальо», наприклад – “*Intaglios* italain cameos from Venice: the vintage *intaglio* glass paste cameo is a rarity and Eredi Jovon cameos in Venice is proud to give a great selection in red gold, white silver or silver gold platted... All the products carry the Original Made in Venice seal of approval. Since 1934 Eredi Jovon sale point is located on the Rialto bridge in Venice where you can still meet the owner *Gabriella and her sons Marco and Alessio*”. (Intaglio Cameo Jewellery in Venetian Glass, 2025);

5) позначення денотатів, які належать до семантичного домену «продукт масового виробництва» (наприклад, “Made in Germany and the Czech Republic, we carry a wide assortment of vintage and new *Intaglio* and Cameo pendants”. (Glass Intaglio Back Pendants, 2023)).

Коли семантичне ядро усім своїм складним багаторівневим комплексом вступає у поєднання із процесом зміни категоріальних сем,

виникають нові смисли, екстралінгвально це виражено зміною семантичного термінологічного домену, і позначування денотатів у ньому. Так, коли з’являються дві нових категоріальних семантичних ознаки (концепти) – «процес» і «явище», виникає смисл «мистецтво чи процес прикрашання різьбленням». Наприклад, у смислі «мистецтво», термін може функціонувати так: “This specialised art of *intaglio* gem engraving was slowly lost along with the fall of the Roman Empire but there were major revivals in Europe during the Middle Ages and the Renaissance ... where there was a revival in the art of gem engraving as a result of interest in and admiration of Classical culture with many pieces of *intaglio* jewellery being unearthed from ancient Roman sites”. (The Art of Intaglio Carving, 2022). У смислі «процес» – “These days there are three methods used for *intaglio* engraving; hand, rotary machine and laser”. (The Art of Intaglio Carving, 2022).

У виникненні наступного смислу у лексемній структурі слова-терміна *intaglio* спостерігаємо цікаве метонімічне явище, коли категоріальна семантична ознака «процес» переходить не просто в іншу категоріальну ознаку «результат цього процесу – виріб (перстень, гема, тощо)», але відбувається своєрідне семантичне «дроблення», і смисл починає позначати новий денотат – певну частину цього виробу – «візерунок, фігуру, зображення у техніці інтальо». Наведемо приклади реалізації цих семантичних процесів: “16th century bronze France coat of arms signet *intaglio* ring” (16th century bronze France coat of arms signet *intaglio* ring, 2025); “I recently acquired this coat of arms *intaglio* ring. The hallmarks suggest that the ring was made in Stockholm in 1803. Can anyone in here figure out who the arms belonged to?” (I recently acquired this coat of arms_intaglio, 2022).

Під час виникнення цього смислу у структурі лексеми вищезазначені метонімічні процеси поєднуються зі зміною компонентів у семантичній опозиції з основою «матеріал»: каміння (дорогоцінне, напівдорогоцінне, тощо) :: скло :: метал :: порцеляна :: ..., причому потенційно кількість компонентів у цій опозиції може бути необмеженою (вважаємо, що це стає можливим завдяки символічному рівню у структурі семантичного ядра, а також його концептуально-образній природі). Наприклад, за наявності компонента «скло» – “Carved *intaglio* blue glass, 18k yellow gold, pendant signed Fennell, accompanied by an unsigned 9k yellow gold chain”. (Theo Fennell Glass Intaglio Pendant, 2024); за наявності компонента “порцеляна” – “Wedgwood *Intaglio* is a timeless dinnerware with traditional elegance. The white Wedgwood *Intaglio* Porcelain with

its finely grooved structure is perfect as classic tableware". (Wedgwood Intaglio Porcelain, 2025); *"The moment you handle a Wedgwood **Intaglio** cup, you'll appreciate its sumptuous tactile quality. Crafted from white fine bone china and embossed with patterns inspired by ancient Rome and Greece, it adds a timeless yet modern geometric touch to any table*". (Wedgwood Intaglio, 2025).

Унаслідок взаємодії семантичного ядра із новим термінологічним полем – «друк», коли у основі опозиції «*material*» актуалізується компонент «*метал*», виникає смисл «*будь-яка із різноманітних технік друку, що використовує травлену або вигравіровану друкарську форму*» (наприклад, *"Mezzotint, or "the dark manner" is another mechanical printmaking technique from the **intaglio** family which depends mostly on the artist's patience... Many artists find mezzotint to be too time-consuming, but others enjoy the fact that the end results depend solely on their own work (whereas chemical processes like etching and aquatint often come with surprises)*". (What is Intaglio Printing?, 2025)). Актуалізується категоріальна семантична ознака «*процес*». Виявляємо значну градацію ступеня насиченості конотативної ознаки «*рівень художнього виконання*» у разі позначення денотатів різних термінологічних доменів цього термінологічного поля. Так, у семантичному домені «*друк інтальо старих майстрів*» виявляємо високий ступінь насиченості вищезгаданої семантичної ознаки – *"Many artists, like Albrecht Durer, William Blake, Francisco Goya, Rembrandt Van Rijn, and M. C. Escher, were drawn to **intaglio** for its expressive potential and the tactile nature of the process. It allows them to explore detail and depth in their prints with a different aesthetic*". (What is Intaglio Printing?, 2025); *"Old Master prints, created by European artists between the 14th and early 19th centuries are more than just images on paper; they are remarkable works of art that offer a glimpse into the minds of some of history's greatest artists*". (Ryan, 2024). У домені «*друк інтальо у сучасному виробництві*» ступінь насиченості згаданої ознаки суттєво зменшується, і концептуальний образ функціонує вже на зовсім іншому рівні – «*продукт масового виробництва*» (проілюструємо це на прикладах – *"At one time **intaglio** was widely used to print banknotes, stocks and bonds, wallpaper, sheet music, maps, and other mass-produced materials*". (Sherwood, 2019); *"Gravure printing is an **intaglio** printing technique celebrated for its high-resolution outcomes and efficiency in large-scale productions... Gravure printing can produce high volumes, such as 10 000 square meters per hour, making it suitable for large-scale applications like flexible packaging and*

security documents". (Gravure printing, 2025)). Під час актуалізації категоріальної семантичної ознаки «*річ*» у термінологічному полі «*друк*» виникає смисл «*матриця, що вирізана у техніці інтальо*». Результатом взаємодії семантичного ядра зі зміною категоріальної семи є також явище конверсії (поява дієслова у лексемній структурі).

Висновки. Вивчення різноманітних аспектів розвитку семантичних процесів, пов'язаних із формуванням лексемної структури полісемічного слова-терміна передбачає, на нашу думку, виявлення і дослідження структури і функціонування його семантичного ядра. Семантичному ядру притаманна багатовимірність і концептуальна складність як безпосередньо у його структурній побудові, так і у функціонуванні під час формування структури смислів лексеми і їх реалізації у різних видах термінологічного і загальнономовного дискурсу. Одними з визначальних характеристик структури семантичного ядра є ієрархічність, нелінійність, наявність і одночасне функціонування багатьох рівнів, які також, зрештою, є недискретними семантичними і екстралінгвальними явищами. Одними з таких рівнів, що відіграють особливу роль у формуванні і розвитку семантичного ядра і його інваріантних властивостей, є символічний і міфологічний рівні, їх присутність є однією з основних умов для розвитку і функціонування слова. Характерною особливістю такої структурної побудови є практично нескінченний потенціал як у лінгвальній, так і в екстралінгвальній площині. Перспективи подальшого дослідження вбачаємо у застосуванні різнобічних підходів до вивчення процесів термінотворення, а також розвитку мови в цілому, приділяючи особливу увагу семантичним аспектам.

ЛІТЕРАТУРА

1. Baldinger, K. (1980). *Semantic Theory. Towards a Modern Semantics*. New York.
2. Bazin, G. (1986). *Histoire de l'histoire de l'art: de Vasari à nos jours*. Paris: Albin Michel.
3. Bybee, J. (2010). *Language, Usage and Cognition*. Cambridge: Cambridge University Press.
4. *Collins English Dictionary*. (2006). New York. URL: https://www.abbey.com/en-ee/translation_dictionary
5. Condamines, A., & Rebeyrolle, J. (2001). Searching for and identifying conceptual relationships via a corpus-based approach to a Terminological Knowledge Base (CTKB). *Natural Language Processing. Recent Advances in Computational Terminology*, 127–148.
6. Gombrich, E. H. (2006). *The Story of Art*. London, Oxford, New York: Phaidon Publishers Inc.

7. Lakoff, G., & Johnsen, M. (2003). *Metaphors we live by*. London.
8. Lyons, J. (1977). *Semantics* (Vols 1–2). Cambridge, England.
9. Panofsky, E. (2005). *The Life and Art of Albrecht Durer*. Princeton University Press.
10. Skeat, W.W. (1991). *An Etymological Dictionary of the English Language*. Oxford.
11. Staab, S., & Studer, R. (2004). *Handbook on ontologies*. Berlin.
12. *Regency Period Large Citrine Intaglio Pendant*. (2025). Butter Lane Antiques. URL: <https://www.butterlaneantiques.com/products/regency-period-large-citrine-intaglio-pendant>
13. *Reverse Crystal Intaglio*. (2025). Antique Jewelry University. URL: https://www.langantiques.com/university/reverse-crystal-intaglio/?srsltid=AfmBOop_AfRIwe1hbkZoZuIUT83HAcY-7KiAKt6uU3aFlwZxZxikM2dS
14. Ryan, H. (2024, October). *The Evolution of Printmaking: Discovering the World of Old Masters*. Leonard Joel. URL: <https://www.leonardjoel.com.au/newsletter/the-evolution-of-printmaking-discovering-the-world-of-old-masters/>
15. Sherwood, R. (2019, November). *Intaglio–SecurePrint Technology*. LinkedIn. URL: <https://www.linkedin.com/pulse/intaglio-secure-print-technology-robert-sherwood-cpp>
16. Staff, R. (2023, June 9). *The Ancient Tradition of Intaglio Gemstones*. M.S.Rau Fine Art. Antiques. Jewels. URL: <https://rauantiques.com/blogs/canvases-carats-and-curiosities/the-ancient-tradition-of-intaglio-gemstones?srsltid=AfmBOoqUcJn1ECVUgYVihL-k9flienPJceSC6cqHIWldMrV-4Qi-KBi1>
17. *The Art of Intaglio Carving*. (2022, March 19). Fetheray. Vintage&Antique Jewels. URL: https://www.fetheray.com/blogs/news/the-art-of-intaglio-carving?srsltid=AfmBOope_s2Np4li290mVhp2dsQD3g6S1E-4WF8IDd8jHcYC3L1abNea
18. *Theo Fennell Glass Intaglio Pendant*. (2024, February). Christie's. URL: <https://onlineonly.christies.com/s/collection-sir-elton-john-jewel-box/theo-fennell-glass-intaglio-pendant-823/208669>
19. *Wedgwood Intaglio Porcelain*. (2025). Porzellantreff.de. URL: <https://www.porzellantreff.de/en/wedgwood-intaglio-c8941.html>
20. *Wedgwood Intaglio*. (2025). European Porcelain. London. URL: <https://european-porcelain.com/collections/wedgwood-intaglio?srsltid=AfmBOorEfI-iGdDKJFEfvjH3TmF2E-oyo2WHtuPi8LLF46Z0wkATOdIu>
21. *What is Intaglio Printing?* (2025, May 30). Paper Papers. URL: <https://www.paperpapers.com/news/intaglio-printing/?srsltid=AfmBOoppZOSvHvZj13uDZkmJixEFy5lczl-Jxxbv4Bi26fng04vR3Av5>

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

1. *16th century bronze France coat of arms signet intaglio ring*. (2025). B&M Antiques. URL: <https://bm-antiques.com/16th-century-bronze-france-coat-of-arms-signet-intaglio-ring>
2. *An ancient Roman amethyst intaglio*. (2025). Wartski. URL: <https://wartski.com/collection/an-ancient-roman-amethyst-intaglio/>
3. *Brooch with Intaglio of an Emperor*. (2024). The Met (The Metropolitan Museum). URL: <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/469908>
4. Fearon, F. (2024, December 03). *Intaglios*. The Jewellery Editor. URL: <https://www.thejewelleryeditor.com/jewellery/article/ancient-intaglio-gemstones-contemporary-jewelry-art-history/>
5. *Glass Intaglio Back Pendants*. (2023). John F.Allen. URL: <https://www.jfallen.com>
6. *Gravure printing*. (2025). Sourceful. URL: <https://www.sourceful.com/explore/printing-types-and-finishes/gravure-printing>
7. *I recently acquired this coat of arms intaglio*. (2022). Reddit. URL: https://www.reddit.com/r/heraldry/comments/10rrxod/i_recently_acquired_this_coat_of_arms_intaglio/
8. *Intaglio Cameo Jewellery in Venetian Glass*. (2025). Eredi di Bruno Jovon S.A.S. URL: <https://www.eredijovon.com/en/16-intaglios-glass-cameos#>
9. *Intaglio Rings: A History of Gemstone Engraving*. (2025). Berganza. URL: https://www.berganza.com/knowledge/jewellery-history/history/history-gemstone-engraving-intaglios?srsltid=AfmBOorSa6TXGtNdBUMSeFz-if5mvMMM4G71PZmrGx37-I6M_aahFONI
10. Jordan, S. (2018, December 21). *The A – Z of Jewelry: I is for... Intaglio*. Sotheby's. URL: <https://www.sothebys.com/en/articles/the-a-z-of-jewelry-i-is-for-intaglio>
11. Pirzio, L., Stefanelli, B. (2004). *Jewels with Cameos and Intaglios the Castellani and Roman Gem Carvers*. Bard Graduate Center. URL: <https://www.bgc.bard.edu/research/articles/58/jewels-with-cameos-and-intaglios>

Отримано: 22.08.2025
Прийнято: 29.09.2025
Опубліковано: 30.10.2025

